

Jaarplan 2025

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Projecten	3
Nieuwe projecten	4
Lopende projecten uit 2023 en 2024	5
Projecten uitgelicht	6
<i>Versterken ecologische verbindingzones door uitbreiding bijvriendelijk maaibeheer (1.3 & 2.4)</i>	6
<i>Natuurinclusief bouwen (2.7)</i>	7
<i>Landelijke aanpak natuurvriendelijk isoleren en Pre-SMP</i>	8
<i>Koele Groene Routes (1.5)</i>	8
Financiën	9
Samenwerking	10
Betrekken inwoners en organisaties	11
Stimuleren groeninitiatieven	11
Uitdeelactie boompjes en hagen	11
Communicatie	12
Campagne	12
Monitoring	12
Andere projecten en het Programma Groen	13

Inleiding

Bij vaststelling van het [Programma Groen Hilversum 2040](#) is gelijktijdig het [Uitvoeringsprogramma Programma Groen 2023-2026](#) vastgesteld. In de begroting is budget opgenomen voor de uitvoering van het Programma Groen Hilversum 2040. In het uitvoeringsprogramma staan projecten beschreven die bijdragen aan de doelen van het Programma Groen. Omdat plannen en uitvoeringskosten aan veranderingen onderhevig zijn en omdat vanuit het Programma Groen wordt gekeken of kan worden meegelift op andere projecten, programma's of ontwikkelingen (fysiek domein en sociaal domein) wordt jaarlijks terug- en vooruitgekeken op de uitvoering van het Programma Groen.

Projecten

Na bijna twee jaar werken aan projecten van het Programma Groen zijn veel projecten volgens planning gestart. De doorlooptijden blijken wel vaak langer dan vooraf ingeschat. Ook afstemming met andere projecten en partners zorgt ervoor dat projecten later worden gestart en gerealiseerd. Omdat een aantal budgetten uit het Programma Groen bedoeld is om bij te

dragen aan andere projecten (om een groene plus te realiseren) is de voortgang ook afhankelijk van de betreffende projecten.

In 2025 zijn nog veel projecten uit 2024 in voorbereiding en uitvoering. Deze staan in het projectenoverzicht in de terugblik. Daarnaast worden nieuwe projecten opgestart.

Nieuwe projecten

Project	Krediet Programma Groen	Toelichting	Jaar van realisatie (verwacht)
1.1 Vergroenen speelplekken 2025	€ 260.000	Voor 2025 staan de volgende speelplekken op de planning voor vervanging en vergroening: 1. Nieuwlandseweg t.h.v. 53 2. Prinsenstraat t.h.v. 23 3. Röntgenstraat t.h.v. 4 4. Geuzenweg t.h.v. 224 5. Ohmstraat 27	2026
1.2 Natuurverbinding Raabos-Raaweg	€ 670.000	Start participatie en planvorming Q3 2025	2027
1.3 Ecologische verbindingen in de stad versterken 2025	€ 130.000	Bijdragen aan beplanting herinrichting Seinhorst. Bijdragen aan het realiseren van kruidenlinten in de stad.	2026
1.4 Koele plekken 2025	€ 260.000	Budget wordt ingezet voor één koele plek uit de gebiedsagenda Bedrijventerreinen Zuidwest en één koele plek op het Jan Kortplein (Groeninitiatief 2023).	2026
1.5 Koele routes 2025	€ 1.300.000	In samenwerking met Programma Mobiliteit onderzoeken of kan worden aangesloten bij doorfietsroute naar Loosdrecht of bij herinrichting Bosdrift.	2027
1.6 Verwijderen zinloze verharding 2025	€ 130.000	Verwijderen zinloze verharding in de openbare ruimte. Net als in 2024 worden locaties vergroend. Daarnaast wordt dit budget benut voor extra vergroening bij herinrichtingen of initiatieven zoals de vergroening bij de herinrichting van Seinhorst.	2026

Lopende projecten uit 2023 en 2024

Project	Krediet Programma Groen	Toelichting	Jaar van realisatie (verwacht)
2.1 Kwaliteitsimpuls Oude Haven (2023)	€ 971.000	Het verbeteren van de waterkwaliteit, het nemen van maatregelen ter vergroting van de biodiversiteit, het nemen van maatregelen tegen erosie op de hellingen en het verbeteren van de recreatieve mogelijkheden van het park. Voorbereidingsfase is gestart.	2027
2.2 Natuurverbinding Laapersveld (2023)	€ 210.000	Uitvoering afgestemd op aanleg Plan Huijdecopersweg: 2025 Q1.	2025
2.3 Vergroenen speelplekken 2024	€ 260.000	Sint Annastraat: besteksvoorbereiding Dr.P.J.H.Cuypersplein: besteksvoorbereiding Willibrorduslaan: voorbereiding van twee speelplekken gecombineerd. Besteksvoorbereiding Laanstraat-Kruissteeg: besteksvoorbereiding Mgr.v.d. Weteringstraat: voorlopig ontwerp gereed	2025
2.4 Ecologische verbindingen in de stad versterken 2024	€ 130.000	Plantsoen Eemnesserweg en plantsoen Schuttersweg. Budget is toegevoegd aan budgetten investeringsprogramma en Beheer en Onderhoud. Uitvoering Q3&4 2025. Daarnaast wordt een deel van het budget ingezet voor bijdragen realiseren van kruidenlinten in de stad. Op verschillende locaties in het kruidenlint wordt een impuls gegeven aan de ontwikkeling van kruiden.	2025
2.5 Koele plekken 2024	€ 260.000	Budget is toegevoegd aan het budget voor de speelplekken aan het P.J.H.Cuypersplein en aan de Mgr. Van der Weteringstraat.	2025
2.6 Biodiverse vijvers 2024	€ 170.000	Van het budget voor biodiverse vijvers is 100.000 euro toegevoegd aan het budget voor het bewonersinitiatief rondom de Van Riebeeckvijver. Besteding van het resterende budget wordt afgestemd op acties uit het Watergebiedsplan van Waternet voor de Hilversumse stadsvijvers.	2026

Project	Krediet Programma Groen	Toelichting	Jaar van realisatie (verwacht)
2.7 Natuurinclusieve maatregelen 2024	€ 260.000	Een deel van het budget is ingezet voor voorgeschreven maatregelen in het kader van het pre-SMP. Het overige budget wordt gebruikt voor natuurinclusieve toevoegingen aan IHP-scholen van 2024 en 2025, eveneens als onderdeel van het pre-SMP.	2025
2.8 Nieuwegepark	€ 720.000	De planvorming voor herinrichting van het buurtpark start 2025. Uitvoering staat gepland in Q4 2025 – Q1 2026.	2026
2.9 Verwijderen zinloze verharding 2024	€ 130.000	Verwijderen zinloze verharding in de openbare ruimte. Met het resterende budget uit 2024 worden tegels gewipt en worden locaties vergroend.	2025

Projecten uitgelicht

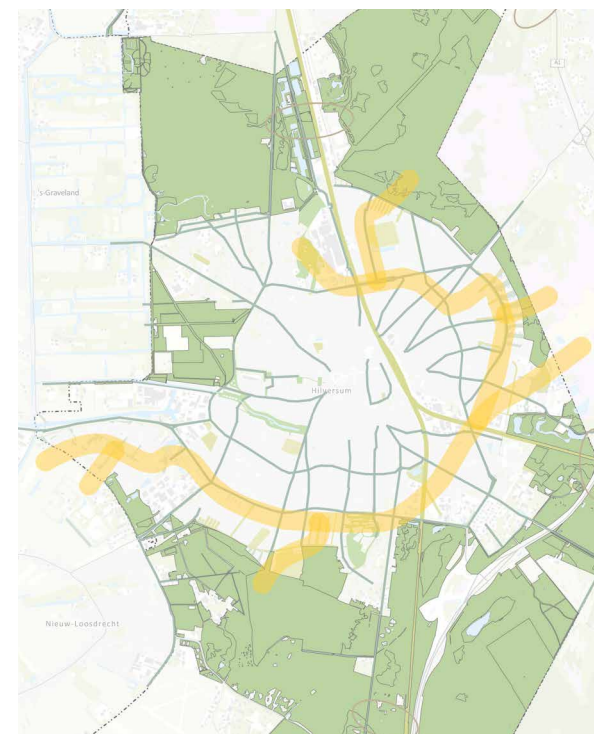
Een aantal projecten uit bovenstaande projectenlijst verdienen een extra toelichting vanwege actuele ontwikkelingen en het belang voor de stad.

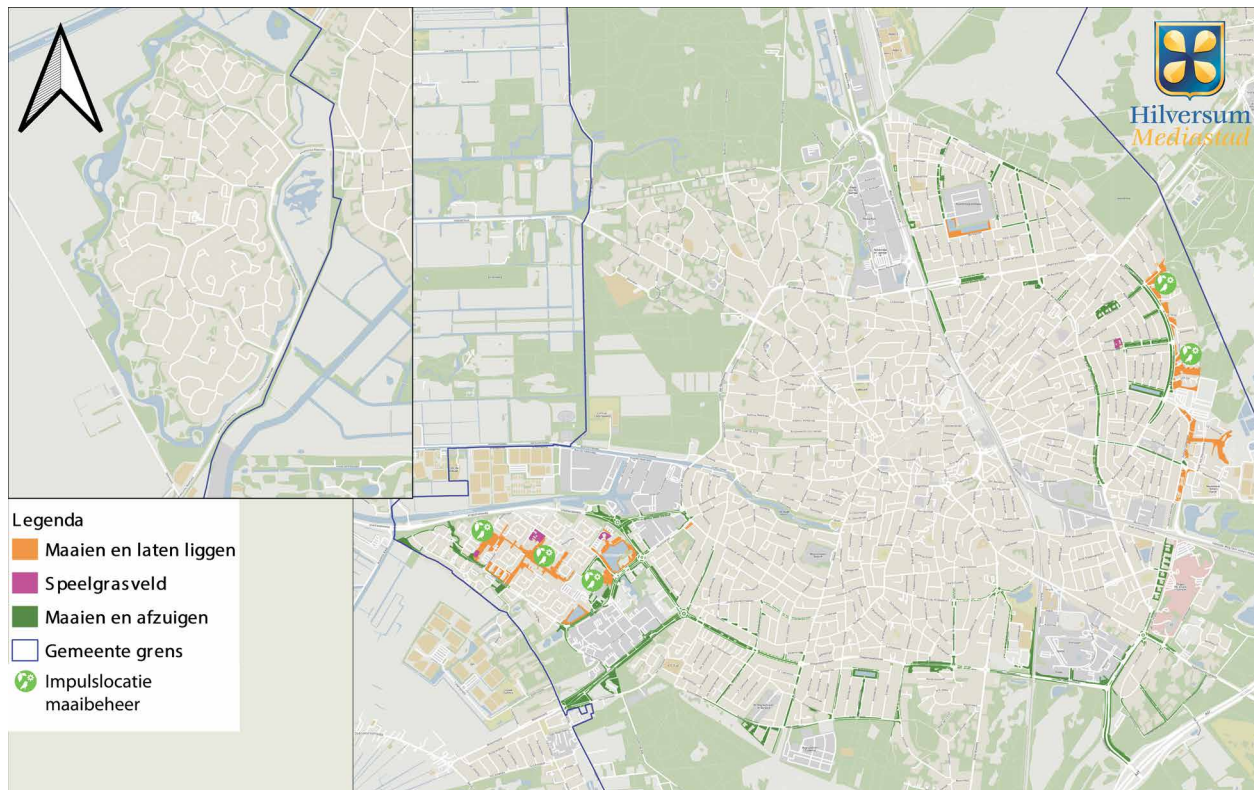
Versterken ecologische verbindingzones door uitbreiding bijvriendelijk maaibeheer (1.3 & 2.4)

Sinds 2021 maait de gemeente circa 420.000 m² gazons en bermen bijvriendelijk. Bijvriendelijk maaien betekent dat grasvelden of bermen niet meer dan 1-2 keer per jaar gemaaid worden zodat het leefgebied voor bijen en insecten verbetert. Het maaisel blijft 5 dagen liggen. Zo kunnen insecten uit het gemaaide gras

Afbeelding 1 Kruidenlint in Hilversum

kruipt en een veilige plek zoeken. Verder kunnen zaden uit de planten vallen en in de bodem achterblijven. Dit jaar is het bijvriendelijk maaibeheer geëvalueerd en gekeken waar in Hilversum nog meer bijvriendelijk gemaaid kan worden. In Programma Groen is een kruidenlint vastgesteld (Afbeelding 1) zodat dieren en insecten van de heidegebieden via Hilversum naar andere gebieden kunnen bewegen.

Afbeelding 2 Locaties bijvriendelijk maaibeheer en uitbreidingslocaties

Provincie Noord-Holland en de omgevingsdienst Noord-Holland Noord werkt aan een gebiedsgerichte aanpak en gebiedsvergunning voor de Wet natuurbescherming (nu onderdeel van de Omgevingswet). (inspanning 2. Natuurinclusief en klimaatbestendig bouwen, verbouwen en renoveren, zowel bij grote ontwikkelingen als door de particulier). De basis hiervoor is een soortenmanagementplan (SMP). In een SMP staan maatregelen, gedragsregels en afspraken om verduurzaming van gebouwen, ruimtelijke ontwikkeling, beheer en bescherming van beschermde dieren mogelijk te maken. Hierdoor vermindert de onderzoeksverplichting voor initiatiefnemers. Met deze aanpak wordt natuurinclusief bouwen, verbouwen en verduurzamen en het beschermen van dieren gemakkelijker voor inwoners. Geld wordt dan besteed aan fysieke maatregelen ter bescherming van vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen, in plaats van aan onderzoeken naar deze dieren. In 2025 wordt tussen maart en september het benodigde ecologisch onderzoek voor een SMP uitgevoerd. Vervolgens wordt een SMP opgesteld. Halverwege 2026 zal dit ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd.

Het areaal bijvriendelijk maaibeheer wordt verdubbeld zodat het aantal ontbrekende schakels afneemt en de omvang van het kruidenlint groter wordt. De uitbreiding vindt plaats in de randen van de wijken Noord-Oost, Zuid en Zuid-West (Afbeelding 2). Hierdoor wordt het kruidenlint ecologisch robuuster en kunnen planten en dieren zich beter bewegen door Hilversum. In bijlage 3 staat meer informatie over de uitbreiding van het bijvriendelijke maaibeheer en de evaluatie.

Natuurinclusief bouwen (2.7)

Onder dakpannen en in spouwmuren leven vaak, zonder dat de bewoners het weten kleine vogels en vleermuizen. Werkzaamheden aan gebouwen, waaronder isoleren, kunnen de dieren en/of hun verblijfplaatsen vernietigen. Het verstoren van de dieren en het beschadigen van hun verblijfplaatsen is niet toegestaan, tenzij er aan specifieke voorwaarden wordt voldaan en/of er een natuurvergunning is. In programma Groen is opgenomen dat de gemeente samen met de

Landelijke aanpak natuurvriendelijk isoleren en Pre-SMP

Totdat de gemeente een gebiedsvergunning heeft op basis van een SMP zijn er 2 fasen te onderscheiden. Op dit moment geldt in Hilversum de Landelijke Aanpak Natuurvriendelijk Isoleren. In deze eerste fase mag een particulier opdracht geven om een grondgebonden woning te isoleren zonder vergunning, mits het isolatiebedrijf werkt volgens de voorwaarden van de methode [Natuurvriendelijk Isoleren](#) (NVI). De werkwijze natuurvriendelijk isoleren zorgt dat er tijdens isolatiewerkzaamheden geen dieren gedood worden en er ook na isolatie voldoende verblijfplaatsen voor deze dieren beschikbaar blijven. Zo kan de verduurzaming van woningen doorgaan, maar worden de kwetsbare diersoorten beschermd. De isolatiebedrijven zijn verantwoordelijk voor het compenseren van verblijfplaatsen voor huismussen en gierzwaluwen. De gemeente is verantwoordelijk voor het compenseren van kraamverblijven van vleermuizen. Voor alle andere werkzaamheden aan gebouwen dan isoleren, zoals sloop/nieuwbouw, geldt de [huidige procedure](#).

De tweede fase is een pre-SMP. Dit is een tijdelijke gebiedsvergunning. Ook onder deze tijdelijke pre-SMP gebiedsvergunning geldt de werkwijze Natuurvriendelijke Isoleren. Met deze tijdelijke gebiedsvergunning kunnen meer

particulieren tegelijkertijd hun woning isoleren dan onder de Landelijk Aanpak Natuurvriendelijk Isoleren. Terwijl het onderzoek om het SMP op te stellen wordt uitgevoerd, zal in 2025 een tijdelijke vergunning worden aangevraagd o.b.v. een zogenaamd pre-SMP.

In 2025 compenseren we kraamverblijven voor vleermuizen in Hilversum. Dit doen we met het project natuurinclusieve maatregelen (2.7) waarbij we onder andere het treffen van kraamverblijven bij scholen mogelijk maken.

In 2021 is het [beleid natuurinclusief bouwen](#) vastgesteld door de gemeenteraad. Dit beleid is opgenomen in Programma Groen. Toegezegd is dat het beleid in het najaar van 2025 geëvalueerd wordt. Aangezien er veel raakvlakken zijn met het op te stellen SMP wordt het evalueren van het beleid natuurinclusief bouwen bij het opstellen van het SMP meegenomen. De raad wordt hierover in 2026 geïnformeerd bij de besluitvorming over het SMP.

Koele Groene Routes (1.5)

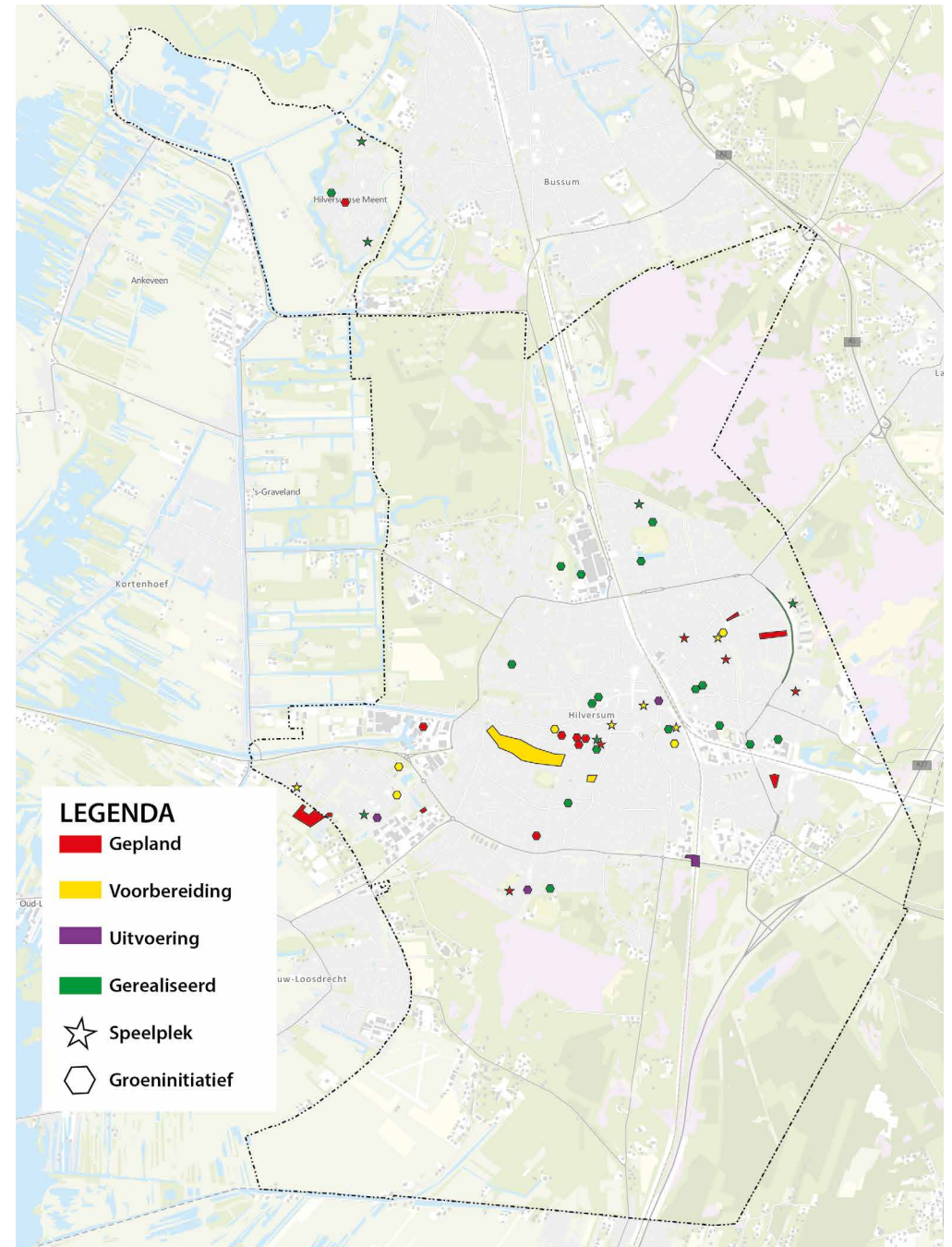
Een koele groene route is een boomrijke aantrekkelijke wandel- en fietsverbinding naar de koele plekken buiten de stad. Het Programma Groen heeft als doel gesteld om in elke windrichting ten minste één koele groene route te realiseren. In 2025 is budget beschikbaar voor de eerste koele groene route. Twee kansrijke tracés die op de planning staan zijn de doorfietsroute naar Loosdrecht en de herinrichting van de Bosdrift tussen de Boreelstraat en de Kolhornseweg. We onderzoeken welk tracé het meest geschikt is als koele groene route. Vanuit het Programma Groen investeren we mee om het betreffende tracé uit te voeren als koele groene route. Uitvoering van de koele groene route is afhankelijk van de desbetreffende projectplanning, naar verwachting in 2026.

Financiën

De uitvoering van de geplande projecten in 2025 is conform begroting. Het exploitatiebudget voor 2025 bedraagt € 377.000 en is op basis van de ervaringen van de afgelopen jaren verdeeld over acties en initiatieven, onderzoeken en communicatie. Het zwaartepunt ligt op groeninitiatieven en het vergroenen van particuliere tuinen (Steenbreek en NK Tegelwippen). Vertraagde groeninitiatieven worden in 2025 uitgevoerd.

Het opstellen van een Soortenmanagementplan (SMP) en het verkrijgen van een gebiedsvergunning wordt grotendeels bekostigd via een toegekende SPUK-regeling van € 370.360. De overige € 70.000 worden bekostigd vanuit de programma's Energietransitie en Groen.

Overzichtskaart met de stand van zaken eind november 2024 van de projecten en groeninitiatieven van Programma Groen. De kaart laat zien dat er veel wordt geïnvesteerd in het vergroenen van de meest versteende buurten in en rond het centrum.

Samenwerking

Om onze doelen op het gebied van Biodiversiteit, Klimaatadaptatie en Vitaliteit te behalen werken we samen. Interne samenwerking vinden we op gebied van circulariteit, met bijvoorbeeld struikroven (groen redden bij ontwikkelingen voor hergebruik) of stimuleren hergebruik van hout uit de omgeving in de openbare ruimte of in houtbouw. De samenwerking met het Sociaal Domein op het thema Vitaliteit willen we verder uitbouwen. Onze werkvelden overlappen doordat natuur bijdraagt aan een gezonde

omgeving en daarmee ook aan de gezondheid van onze inwoners. Hier liggen ook kansen voor het gezamenlijk benutten van gelden vanuit bijvoorbeeld het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorg Akkoord (IZA). Genoemde budgetten staan helaas wel onder druk.

Samenwerking vindt niet alleen plaats binnen de gemeentelijke organisatie maar ook met partners uit de stad, zoals Omgevingseducatie,

Hilversum100 en het Duurzaamheidscentrum Hilversum. Ook de groene netwerken (van inwoners) die afgelopen jaren zijn opgebouwd ondersteunen en koesteren we. Daarnaast onderzoeken we in 2025 de mogelijkheden tot samenwerking met woningcorporaties, die een groot aandeel hebben in het grondbezit van Hilversum.

Betrekken inwoners en organisaties

Stimuleren groeninitiatieven

Ook in 2025 werken we mee aan groene initiatieven uit de samenleving. Een deel van de initiatieven van 2024 is nog in uitvoering. In 2025 zetten we een gedeelte van het exploitatiebudget open voor nieuwe initiatieven. Daarnaast investeren we dit jaar weer in stevige groene (buurt)netwerken.

Geveltuinen en voortuinen komen steeds meer in het nieuws vanwege hun grote waarde voor de [biodiversiteit](#). Het belang van geveltuinen dragen we uit en aanvragen blijven we ondersteunen. We zetten Steenbreek voort en faciliteren wegens succes ook dit jaar de tegeltaxi, waardoor inwoners gestimuleerd worden om tegels uit hun tuinen te verwijderen. We zullen als gemeente ook weer deelnemen aan het NK Tegelwippen. De samenwerking met woningcorporaties bouwen we verder uit. Bij mutaties (nieuwe huurders) wordt gekeken op welke manieren we samen kunnen werken op het groen houden of maken van de tuinen.

Uitdeelactie boompjes en hagen

Om inwoners te stimuleren hun tuin te vergroenen en bij te dragen aan de doelen van het Programma Groen kunnen inwoners in 2025 weer inschrijven voor een inheems boompje of voor 2 meter gemengde haag voor in de eigen tuin. De aangeboden soorten worden gekozen op basis van beschikbaarheid en op basis van geschiktheid voor een kleine stadstuin, dakterras of balkon.

Communicatie

Het informeren en stimuleren van de inwoners, instanties en ondernemers van Hilversum onder de noemer “Groen in Beweging” blijft ook in 2025 een belangrijke pijler van het Programma Groen. De drie doelen — biodiversiteit, klimaatadaptatie en vitaliteit — blijven een prominente rol spelen in de communicatie over Programma Groen.

Campagne

Een deel van het exploitatiebudget wordt ingezet voor communicatie. Naast actuele informatie over de overkoepelende boodschap en de projecten op de website Bouwen aan Hilversum en de nieuwsbrief “Groen in Beweging” staat er voor 2025 één communicatiecampagne gepland waarvoor we de slogan “Groen in Beweging” aanhouden.

Niet alleen binnen de organisatie wordt samengewerkt. Aandacht voor klimaat en een gezonde stad begint bij de jeugd. Omgevingseducatie weet de jeugd te bereiken. Ook het Duurzaamheidscentrum is een belangrijke plek voor communicatie en uitwisseling.

Monitoring

Omdat de monitoring recent is begonnen kunnen de gegevens nog niet worden gebruikt om trends en effecten in beeld te brengen. Om trends en effectmetingen te kunnen vaststellen zijn immers meerdere jaren aan data nodig. In 2026, het eerste evaluatiemoment van Programma Groen, hebben we genoeg gegevens om voor de meeste

indicatoren de trends en daarmee de eerste effecten van het Programma Groen in beeld te kunnen brengen.

In het komende jaar werken we verder aan een Dashboard Programma Groen om inzichten makkelijker te kunnen inzien en delen.

Andere projecten en het Programma Groen

Buiten de projecten die staan genoemd in het Uitvoeringsprogramma Groen 2023-2026 is in projecten, investeringsprogramma's en gebiedsagenda's vanuit het Programma Groen inhoudelijk ondersteund, zodat ook die ontwikkelingen bijdragen aan een groen

en gezond Hilversum voor mens en dier. Voor 2025 staat de start van 22 uitvoeringsprojecten gepland. In de planvorming wordt vanuit het Programma Groen inhoudelijke inbreng geleverd. De bijdragen aan de doelen van het Programma Groen variëren van het vergroenen van

wegbermen (klimaatadaptatie), het aanbrengen van meer gelaagdheid in beplanting (biodivers inrichten) tot het voor kinderen meer beleefbaar maken van groen.

Projecten 2025	Vergroten Biodiversiteit	Klimaat-adaptief inrichten	Zorgen dat groen bijdraagt aan vitaliteit
Vervangen beschoeiingen Groengordel Hilversumse Meent			
Trompenbergerweg en Jacobus Pennweg - verbreden groene bermen			
Steijnlaan, Bothalaan, Trompenbergerweg – toevoegen bermen			
JP Coenstraat, Cornelis Evertsenstraat, Jan van Galenstraat en Piet Heinstraat – aanplant bomen			
Birkenheuvelweg – vervangen bomen			
Wolvenlaan, Gazellestraat en 't Zand – vervangen bomen, herstellen boomstructuur			

Projecten 2025	Vergroten Biodiversiteit	Klimaat-adaptief inrichten	Zorgen dat groen bijdraagt aan vitaliteit
Stroeslaan – vergroenen en aanplant extra bomen			
Berlagelaan – bomen aanplanten in middenberm en creëren bermen langs de buitenzijde van de rijweg waar de bestaande bomen staan			
Jacobs Catsstraat en Boreelstraat – vervangen bomen			
Bosdrift – verbeteren standplaats bestaande bomen			
Elzenlaan – vervangen bestaande bomen			
Kwaliteitsimpuls winkelcentrum Seinhorst – vervangen verharding door groen			
Herinrichting Oude Torenstraat – vervangen verharding door groen			
Eemnesserplantsoen – omvormen en vergroenen			
Zeedijk vergroenen – plantenbakken plaatsen			
Diverse plantsoenen Hilversumse Meent			

Projecten 2025	Vergroten Biodiversiteit	Klimaat-adaptief inrichten	Zorgen dat groen bijdraagt aan vitaliteit
Plantsoenen Eikbosserweg - Kolhornseweg			
Ludgeruslaan			
Plantsoen Franciscusweg thv 247			
Spinozahof			
Kapittelweg			
Middenberm Diependaalselaan tussen Adm. De Ruyterlaan en Bosdrift			
Doorfietsroute naar Loosdrecht			

Hilversum
Mediastad